

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України», внесений народним депутатом України Безуглою М. В. (реєстр. № 15353 від 01.09.2026, доопрацьований)

Комітет на засіданні 2 вересня 2026 року (протокол № 273), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 1 вересня 2026 року (електронна картка документа (2325851), розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України», внесений народним депутатом України Безуглою М. В. (реєстр. № 15353 від 01.09.2026, доопрацьований).

Комітет зазначив, що відповідно до положень частини другої статті 89 Конституції України, частини першої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 85 Регламенту Верховної Ради України тимчасова спеціальна комісія створюється для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради України на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою України.

Порядок утворення, вимоги до персонального складу тимчасової спеціальної комісії визначені положеннями статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та статті 85 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової спеціальної комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової спеціальної комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової спеціальної комісії. У складі тимчасової спеціальної комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не

запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій спеціальній комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Відповідно до частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України», народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом лише однієї тимчасової спеціальної комісії, а згідно з положеннями частини п'ятої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією (депутатською групою) може бути одночасно членом одного комітету і тимчасової спеціальної комісії.

Крім цього, Верховна Рада України приймає постанову про утворення тимчасової спеціальної комісії, в якій визначає, зокрема, назву тимчасової спеціальної комісії; мету, завдання і коло питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється тимчасова спеціальна комісія; кількісний і персональний склад комісії, голову та заступника голови комісії. На посаду голови тимчасової спеціальної комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової спеціальної комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи). Секретар тимчасової спеціальної комісії обирається на першому засіданні тимчасової спеціальної комісії з числа її членів.

Комітет зазначив, що згідно з положеннями частини першої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, постанови та інші акти (резолуції, декларації, звернення, заяви) Верховної Ради України, визначені статтею 46 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України приймає більшістю голосів народних депутатів України від її конституційного складу, крім випадків, визначених Конституцією України.

1. Щодо змісту проекту Постанови (реєстр. № 15353, доопрацьований) Комітет зазначив таке.

1.1. Згідно з назвою та пунктом 1 проекту Постанови пропонується утворити Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України (далі – Тимчасова спеціальна комісія).

Своєю чергою, основними завданнями Тимчасової спеціальної комісії, відповідно до пункту 2 проекту Постанови, пропонується визначити:

«1) організацію підготовки, попереднього опрацювання та доопрацювання законопроектів і проектів інших актів Верховної Ради України, що стосуються створення у системі військової юстиції – військових судів, військових прокуратур та військової поліції;

2) здійснення аналізу практики застосування законодавчих актів з питань запобігання, виявлення та припинення, розслідування та притягнення до відповідальності за військові злочини;

3) вивчення діяльності органів судової влади України, органів прокуратури України та правоохоронних органів, в тому числі Військової служби

правопорядку у збройних Силах України щодо запобігання, виявлення та припинення, розслідування та притягнення до відповідальності за військові злочини;

4) внесення на розгляд Верховної Ради України або Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозицій щодо планування розвитку законодавства з питань створення та функціонування системи військової юстиції України, подальших напрямків реформування військової юстиції, опрацьованих проектів законодавчих актів та шляхів вирішення похідних від цього проблемних питань».

З огляду на наведене та беручи то уваги те, що назва та основні завдання Тимчасової спеціальної комісії аналогічні назві та основним завданням Тимчасової спеціальної комісії, проєкт Постанови Верховної Ради України про утворення якої¹ було повернуто ініціатору Головою Верховної Ради України на підставі висновку Комітету² Комітет вважає за необхідне повторно зазначити таке.

1.2. Положеннями частини першої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 85 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що тимчасова спеціальна комісія створюється для підготовки і попереднього розгляду питань, а також для підготовки і доопрацювання проектів законів та інших актів Верховної Ради України на правах головного комітету, якщо предмет правового регулювання таких проектів не належить до предметів відання комітетів, утворених Верховною Радою України.

Враховуючи це Комітет звернув увагу на пункти 12, 16 та 17 додатку до Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» від 29 серпня 2019 року № 19-IX, якими визначено предмети відання Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Комітету з питань правоохоронної діяльності та Комітету з питань правової політики. Зокрема, до предмета відання Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки належать питання військової служби, Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України; до предмета відання Комітету з питань правової політики – питання виконання судових рішень, організація та діяльність органів юстиції, виконавчої служби, судової експертизи, нотаріату; до предмета відання Комітету з питань правоохоронної діяльності – питання організації та

¹ Проєкт Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України» (реєстр. № 15353 від 10.07.2026 (на заміну раніше поданого від 26.06.2026)).

² Висновок Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проєкт Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України» (реєстр. № 15353 від 10.07.2026 (на заміну раніше поданого від 26.06.2026) (протокол № 269)).

діяльності органів прокуратури, поліції, Національної гвардії, прикордонної служби, Державного бюро розслідувань, інших правоохоронних органів.

Таким чином, питання, для підготовки та попереднього розгляду яких пропонується утворити Тимчасову спеціальну комісію, вже належать до предметів відання зазначених комітетів Верховної Ради України, що потребує додаткового обґрунтування з огляду на вимоги частини першої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 85 Регламенту Верховної Ради України.

1.3. Разом з цим, Комітет привернув увагу до того, що на розгляді Комітету з питань правоохоронної діяльності перебуває прийнятий за основу 19 червня 2024 року доопрацьований Комітетом проект Закону України «Про Військову поліцію» (реєстр. № 6569-д), яким визначаються правові засади організації та діяльності Військової поліції, її загальна структура, завдання та повноваження, а також у розвиток положень основного проекту – доопрацьований проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо запровадження діяльності Військової поліції» (реєстр. № 6570-д), яким створюється процесуальне підґрунтя для забезпечення належного виконання завдань та функцій Військової поліції.

Наведене свідчить, що такі питання вже перебувають у сфері законопроектної роботи відповідного головного комітету Верховної Ради України, а відтак запропоновані основні завдання Тимчасової спеціальної комісії не повною мірою відповідають вимогам, визначеним частиною першою статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частиною першою статті 85 Регламенту Верховної Ради України.

1.4. Крім того Комітет зазначив, що основні завдання запропонованої Тимчасової спеціальної комісії не відповідають назві цієї комісії, а саме: у назві зазначено, що комісія утворюється «з питань створення системи військової юстиції України», в той час як у підпункті 1 пункту 2 проекту Постанови основних завдань йдеться про «організацію підготовки, попереднього опрацювання та доопрацювання законопроектів і проектів інших актів Верховної Ради України, що стосуються створення у системі військової юстиції – військових судів, військових прокуратур та військової поліції». Разом з цим, зазначені у підпункті 1 пункту 2 проекту Постанови дії для Тимчасової спеціальної комісії фактично дублюють функції комітетів Верховної Ради України, визначених головними з підготовки і попереднього розгляду наведених законопроектів.

1.5. Також Комітет зауважив, що редакція основних завдань Тимчасової спеціальної комісії, визначених у пункті 2 проекту Постанови, потребує істотного мовно-стилістичного та структурно-синтаксичного доопрацювання у зв'язку з надмірною складністю окремих конструкцій, неоднорідністю синтаксичних конструкцій, що становлять відповідні переліки, та нечіткістю окремих смислових зв'язків.

Зокрема, конструкція «створення у системі військової юстиції» (підпункт 1 пункту 2) є лексично та семантично неточною, оскільки вказує на створення відповідних інституцій у межах уже визначеної системи військової юстиції, тоді як із подальшого переліку основних завдань випливає, що йдеться про створення системи військової юстиції та її складових.

Крім того, використання форми множини «військових прокуратур» доцільно замінити формою однини «військової прокуратури» з метою забезпечення термінологічної та граматичної уніфікації позначення складових системи.

У підпунктах 2 та 3 пункту 2 проекту Постанови використано термін «військові злочини», проте з метою забезпечення термінологічної єдності та відповідності формулювань чинній законодавчій термінології його доцільно замінити на «військові кримінальні правопорушення» (розділ XIX Кримінального кодексу України «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)»).

1.6. Окремо Комітет привернув увагу до положень частини другої статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що не може бути обраний до складу тимчасової спеціальної комісії народний депутат України, у якого в разі обрання виникне реальний чи потенційний конфлікт інтересів з питань, для підготовки і попереднього розгляду яких утворюється відповідна тимчасова спеціальна комісія. Народний депутат України, кандидатура якого запропонована депутатською фракцією (депутатською групою) до складу тимчасової спеціальної комісії, зобов'язаний повідомити Верховну Раду України про неможливість брати участь у роботі тимчасової спеціальної комісії за наявності зазначеної підстави.

2. Щодо оформлення проекту Постанови (реєстр. № 15353, доопрацьований) Комітет зазначив про необхідність його редакційного доопрацювання з врахуванням вимог Положення про порядок роботи з документами у Верховній Раді України, затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19 (далі – Положення), в додатках до якого наведені шаблонні форми актів Верховної Ради України, зокрема, форма акта про утворення тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України (пункт 1.8. додатку 1 до Положення) та основних вимог законодавчої техніки:

у преамбулі слова «Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» необхідно замінити словами «Регламенту Верховної Ради України»;

у пункті 5 прізвища народних депутатів України необхідно записати в алфавітному порядку та називному відмінку.

Крім цього, варто виключити нумерацію підпунктів 1 та 2 пункту 4 проекту Постанови.

3. Щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової спеціальної комісії Комітет зазначив таке.

До проекту Постанови додано копію звернення ініціатора утворення Тимчасової спеціальної комісії до всіх депутатських фракцій та депутатських груп у Верховній Раді України.

Згідно з пропозиціями депутатських фракцій та депутатських груп, які надійшли до ініціатора та додані до проекту Постанови, пропонується обрати до персонального складу Тимчасової спеціальної комісії таких народних депутатів України:

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:

Безуглу Мар'яну Володимирівну – головою Тимчасової спеціальної комісії,

Демченка Сергія Олексійовича,

Дирдіна Максима Євгеновича,

Іонушаса Сергія Костянтиновича,

Павлюка Максима Васильовича;

від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» – Левуса Андрія Мар'яновича – заступником голови Тимчасової спеціальної комісії;

від депутатської фракції Політичної Партії «ГОЛОС» – Совсун Інну Романівну;

від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Німченка Василя Івановича;

від депутатської групи «Партія «За майбутнє» – Скороход Анну Костянтинівну;

від депутатської групи «ДОВІРА» – Сухова Олександра Сергійовича.

Своєю чергою, від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» та від депутатської групи «Відновлення України» пропозицій щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової спеціальної комісії не надійшло і в проекті Постанови представники цих депутатської фракції та депутатської групи відсутні.

Враховуючи вищевикладені зауваження та пропозиції текст проекту Постанови варто викласти в такій редакції:

«ПОСТАНОВА Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України
з підготовки питань щодо створення системи військової юстиції в Україні

Відповідно до частини другої статті 89 Конституції України, статті 23 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статті 85 Регламенту Верховної Ради України Верховна Рада України постановляє:

1. Утворити Тимчасову спеціальну комісію Верховної Ради України з підготовки питань щодо створення системи військової юстиції в Україні (далі – Тимчасова спеціальна комісія).

2. Визначити основними завданнями Тимчасової спеціальної комісії:

1) організацію підготовки, попереднього опрацювання та доопрацювання законопроектів і проектів інших актів Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції в Україні – військових судів, військової прокуратури та військової поліції;

2) здійснення аналізу практики застосування законодавчих актів з питань запобігання, виявлення, припинення та розслідування військових кримінальних правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності;

3) дослідження практики діяльності органів судової влади України, органів прокуратури України та правоохоронних органів, зокрема Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, щодо запобігання, виявлення, припинення та розслідування військових кримінальних правопорушень, притягнення винних осіб до відповідальності;

4) внесення на розгляд Верховної Ради України або Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки, Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету пропозицій щодо планування розвитку законодавства з питань створення та функціонування системи військової юстиції в Україні, розроблення проектів законодавчих актів та шляхів вирішення похідних проблемних питань.

3. Визначити, що кількісний склад Тимчасової спеціальної комісії становить 10 народних депутатів України.

4. Обрати:

головою Тимчасової спеціальної комісії – народного депутата України Безуглу Мар'яну Володимирівну (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ");

заступником голови Тимчасової спеціальної комісії – народного депутата України Левуса Андрія Мар'яновича (депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ").

5. Обрати до складу Тимчасової спеціальної комісії таких народних депутатів України:

Демченко
Сергій Олексійович

– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ
"СЛУГА НАРОДУ";

Дирдін Максим Євгенович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Іонушас Сергій Костянтинівич	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Німченко Василь Іванович	– депутатська група "Платформа за життя та мир";
Павлюк Максим Васильович	– депутатська фракція ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ "СЛУГА НАРОДУ";
Скороход Анна Костянтинівна	– депутатська група "Партія "За майбутнє";
Совсун Інна Романівна	– депутатська фракція Політичної Партії "ГОЛОС";
Сухов Олександр Сергійович	– депутатська група "ДОВІРА".

6. Матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення діяльності Тимчасової спеціальної комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

7. Визначити строк діяльності Тимчасової спеціальної комісії – один рік з дня її утворення.

8. Звіт Тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення.

9. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття».

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань створення системи військової юстиції України», внесений народним депутатом України Безуглою М. В. (реєстр. № 15353 від 01.09.2026, доопрацьований), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень та нової редакції проекту Постанови, викладених у висновку Комітету, і визначитися шляхом голосування щодо цього проекту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С. В. КАЛЬЧЕНКО

